

Posudek oponenta na bakalářskou práci Eliška Zykmondové „Regionální diferenciacie struktur současného obyvatelstva v Euroregionu Egrensis“

Práce má celkem 77 číslovaných stran včetně obsahu, seznamu tabulek, obrázků a použité literatury a také obsáhlých příloh. Text je dělen do pěti kapitol, kdy postupuje od úvodních teoretických až k závěrečným zaměřeným spíše na analýzu a celkové shrnutí.

Cílem předkládané práce bylo postihnout demografického vývoje regionu od konce 90. let 20. století včetně vzájemného porovnání jednotlivých územních celků regionu.

Po první, čistě úvodní kapitole, autorka v následujících dvou představuje nejprve euroregiony obecně a pak konkrétně euroregion studovaný. Popisuje jak historii oblasti, současný stav i formy spolupráce, tak i principy fungování a řízení Euroregionu. Teprve čtvrtá kapitola je nejdůležitější částí celého textu, protože v ní autorka přistupuje k samotné demografické analýze oblasti. Podrobně jsou popsány problémy se získáním potřebných dat, nakonec tedy byla provedená analýza omezena spíše na základní ukazatele. Pro vzájemnou srovnatelnost autorka využila nepřímou standardizaci, kde standardem jsou hodnoty za Českou republiku.

Po podrobném popisu věkové a pohlavní struktury v Euroregionu a jeho dílčích částí autorka přistupuje k analýze úmrtnosti. Kromě nepřímo standardizované míry úmrtnosti jsou okresy srovnány i z hlediska kojenecké úmrtnosti a naděje dožití. Právě pro výpočet naděje dožití si autorka patrně sestavila za všechny okresy úmrtnostní tabulky. Protože se však jedná o údaje jen za jediný kalendářní rok, a to 2007, můžou být výsledné hodnoty pro tak malé územní celky významně ovlivněny náhodnými výkyvy. Autorka na tento fakt v textu sama upozorňuje, čímž v podstatě sama snižuje význam tohoto kroku, není však jasné, proč tabulky nepočítala za delší časový úsek, zda je na vině nedostupnost dat, či jiné důvody. Na základě provedené analýzy se autorka pokusila slovně vymezit shluky okresů, kde jsou úmrtnostní poměry podobné. Pro čtenáře neznalého zkoumané oblasti by jistě byla příjemným dokreslením tohoto shrnutí i mapa, která by zobrazovala shluky těchto okresů nebo mapa s hodnotami ukazatelů za okresy, např. v příloze.

V další části autorka analyzuje porodnost a plodnost v Euroregionu. Užita je obecná míra plodnosti, která je opět nepřímo standardizována. Dále jsou okresy porovnány z hlediska úhrnné plodnosti, hodnoty specifických měr byly srovnány již jen na úrovni zemí resp. kraje. Prostor je věnován i analýze migrace, jsou uváděna migrační salda za okresy i celé oblasti Euroregionu, index čisté imigrace, index migračního salda. Bohužel ten není zcela přesně interpretován – nulová hodnota indexu migračního salda neznámá, že je okres uzavřená populace, kde je nulový počet vystěhovalých a přistěhovalých – nulová hodnota spíše značí, že počet vystěhovalých a přistěhovalých si byl přibližně roven (str. 46). V poslední části čtvrté kapitoly pak autorka předchozí výsledky analýzy shrnuje a oblasti charakterizuje ještě pomocí celkového, přirozeného a migračního přírůstku. V závěrečné kapitole je nejen shrnuta celá práce, ale i citovány některé výsledky provedených sociologických šetření.

V práci se autorka nevyvarovala drobných formálních nedostatků, jako jsou překlepy nebo špatné tvary slov (str. 14), ale i gramatické chyby (např. str. 33). Vyznění textu jako odborné práce příliš nenapomáhá časté užívání tzv. „ich-formy“, neboli psaní textu v první osobě. Trochu zmatečně působí nestejně řazení okresů v grafech, kdy někdy jsou řazeny podle příslušnosti k jednotlivým zemím, jindy podle hodnot zobrazovaného ukazatele. Také některá věcná vyjádření autorky jsou nepřesná nebo až matoucí, kdy například hodnota migračního salda 103 není 12krát větší než hodnota -8, podle matematických principů násobením záporného čísla kladným dostaneme opět záporné číslo, není tedy vůbec jasné, jak autorka

prováděla výpočet (str. 44). Další problém s nejasností uváděného textu nastává i u části popisující „emigraci přes hranice okresu v Sasku“ – není jasné, který okres má autorka na str. 45 na mysli, nebo zda se jedná o součet okresů za oblast Euroregionu nebo za celou zemi.

Zcela zásadním problémem je práce s literaturou a použitými zdroji. Část z použité literatury uvedené v závěrečném seznamu není v textu citována vůbec nebo velmi nepřesně, naopak některé odkazy v textu není možné najít v seznamu literatury.

Navzdory uvedeným nedostatkům autorka prokázala schopnost základní demografické analýzy, dokázala překonat problém špatné dostupnosti dat a celou práci dovedla do zdárného konce, proto doporučuji přijmout bakalářskou práci Elišky Zykmondové „Regionální diference struktur současného obyvatelstva v Euroregionu Egrensis“ k obhajobě.

V Praze dne 7. září 2009

Mgr. Klára Tesárková
oponent